

Nr 53

Av herr **Munktell m. fl.**, om ändrad lönegradsplacering av gymnastiklärartjänsten vid universitetet i Uppsala.

Undervisningen och övningarna i gymnastik för de manliga studerandena vid Uppsala universitet handhas sedan början av seklet av en gymnastiklärare med en tjänstgöringstid av 15 timmar i veckan. Denna tjänst, som framvuxit ur den gamla exercitiemästarinstitutionen, hade från sin tillkomst karaktären av deltidstjänst. Med det starkt växande studentantalet och det ökade intresset för fysisk fostran framträdde under 1940-talet ett behov av en ökning av antalet övningstimmar, i synnerhet för motionsgymnastik. Samtidigt framfördes från de studerande själva och från olika läroanstalter önskemål om att blivande lärare och lärarinnor skulle beredas möjlighet till sådan utbildning, som gjorde dem skickade att leda enklare gymnastikövningar vid folkhögskolor och därmed jämförliga läroanstalter, där i många fall fackutbildad personal på detta område saknas.

Bland universitetets petita till 1948 års riksdag upptogs med anledning av ovannämnda förhållande ett äskande, att gymnastiklärartjänsten vid universitetet måtte omorganiseras till en heltidstjänst i Ca 26 omfattande 28 veckotimmar enligt särskild plan (se bil.). Framställningen lämnades utan åtgärd, men upprepades 1949 och 1950. 1951 års riksdag beviljade medel till en tjänst i Cg 23. Med denna lönesättning uppstod svårigheter att besätta tjänsten med en tillräckligt kvalificerad kraft. Universitetet begärde därför hos kanslern för rikets universitet, att anstånd måtte beviljas med tillsättandet av den nya befattningen samt att på den gamla deltidstjänsten skulle förordnas gymnastikdirektören P. H. Öhman och att dennes avlöning skulle bestridas av medel, som ställts till förfogande för tjänsten i Cg 23. Framställningen bifölls, och denna anordning har sedan dess varit i funktion. Samtidigt har varje år äskandet om en gymnastiklärartjänst i Ca 26 upprepats bland universitetets petita. Kanslern tillstyrkte hösten 1954 en tjänst i Ce 23, vilket även blev Kungl. Maj:ts proposition till årets riksdag.

Det synes emellertid uppenbart, att denna lönesättning måste vara för låg. Gymnastiklärarens uppgift är dock att handleda mogen universitetsungdom, vilket ställer högre krav på vederbörandes skicklighet, anpassningsförmåga och förmåga att skapa intresse och entusiasm för de fri-

villiga övningarna, om resultatet skall bli det avsedda, nämligen en välbehövlig förbättring av de studerandes fysiska fostran. Härtill kommer den betydelsefulla ledarutbildning, som ingår i tjänsten, och som ställer speciella krav på vederbörandes pedagogiska förmåga. Det är visserligen möjligt att man med den föreslagna lönegradsplaceringen kan få formellt kompetenta tjänstinnehavare, men fullt kvalificerade kan man svårigen erhålla, om tjänsten placeras i lägre lönegrad än den som universitetet begärt i sina petita.

Till den principiella motivering, som här ovan anförts för en högre lönesättning av tjänsten än den i statsverkspropositionen föreslagna, kan fogas vägande skäl av mer personlig art. Den gamla deltidstjänsten uppehålls som redan nämnts sedan nära fem år av gymnastikdirektören, kaptenen P. H. Öhman, ordinarie gymnastiklärare vid Uppsala högre allmänna läroverk. Från denna tjänst har han under tiden åtnjutit partiell ledighet. Kapten Öhman har under sin verksamhet vid universitetet visat sig synnerligen lämpad att leda universitetsungdomens övningar i gymnastik och fäktning, och dessa ha under hans skickliga, omdömesgilla och inspirerande ledning i ständigt stigande grad fångat de unga studenternas intresse. Det har därför varit de akademiska myndigheternas förhoppning att man som förste innehavare av gymnastiklärartjänsten i dess nya form som heltidstjänst skulle kunna påräkna denna erkända kapacitet. Blir emellertid lönesättningen icke högre än i Ce 23 kan man med bestämdhet utgå från att kapten Öhman icke söker tjänsten, eftersom han redan har en tjänst i Ca 23 med mindre krävande arbetsuppgifter. Ej heller torde kapten Öhman i fortsättningen vara villig att medverka i den provisoriska anordning, som han under de senaste åren räddat ur de akuta svårigheterna, eftersom denna för honom medför en arbetsbörda, som han i längden inte kan bära.

Med stöd av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att gymnastiklärartjänsten vid Uppsala universitet fr. o. m. den 1 juli 1955 placeras i lönegrad Ca 26 eller Ce 26.

Stockholm den 19 januari 1955

Henrik Munktel

Eivor Wallin

Edvin Jacobsson

Bilaga

P L A N

för utvidgning av gymnastiklärarens undervisning

	Nuv. tim.	Utv.
Motionsgymnastik (morgon)	6	6
Motionsgymnastik (middag)	2	4
Träningsgymnastik	2	4
Elitgymnastik	3	3
Korrektiv gymnastik	0	1
Kursverksamhet, utbildning av gymnastikledare	0	6
Fäktning	2	4
	15	28

Motionsgymnastik I. Lätt och uppiggande morgongymnastik. Allsidig, måttfull, ofta med rytmiskt arbetssätt. Redskapsrörelser förekomma men mycket enkla och föga ansträngande. Hälsovård som passar alla.

Motionsgymnastik II. Något kraftigare motionsgymnastik med redskapsrörelser och hopp. Uppbyggande och vidmakthållande av spänst, uthållighet, god kroppshållning och kroppsbehärskning.

Träningsgymnastik. Uppbyggande av krafter, uthållighet och skicklighet genom regelbunden och metodiskt stegrad träning. Inlärande av smärre färdighetsövningar. Truppmärkesprov för dem som önska.

Elitgymnastik. Kraftig och genomarbetande gymnastik med metodisk stegring. I redskapsrörelser ingå även räck- och mattövningar. I första hand avses att skapa en god och allmänt skicklig trupp för uppvisningar, i andra hand uppövande av individuell skicklighet och prestationsförmåga på olika redskap. Elitmärkesprov. Tävlingsgymnastik med individuell klubbmästerskap.

Korrektiv gymnastik. Rättande av dålig hållning genom korrektiv och stärkande gymnastik. Individuell behandling. Råd och anvisningar för dess fortsatta bedrivande.

Kursverksamhet. Kurser för utbildande av blivande lärare, lärarinnor och ungdomsledare till gymnastikledare samt för att ge yngre medicinare (eventuellt intresserade utländska studenter) en inblick i svensk gymnastik. Föreläsningar och praktiska undervisningsövningar (de senare under medverkan av biträdande gymnastikläraren för kvinnliga studerande).

Fäktning. Undervisning i elementär och mer avancerad fäktning på florett och värja. Bedrivs enskilt och i mindre grupper av nybörjare för sig och av mer avancerade för sig. Tävlingar.

Nr 54

Av herr **Munktell m. fl.**, *angående omreglering av tjänsten som idrottslärare vid universitetet i Uppsala.*

Sedan den 1 januari 1937 finnes vid Uppsala universitet en befattning som idrottslärare. När tjänsten inrättades, hade en viss erfarenhet om behovet av tjänsten och om dess allmänna karaktär vunnits under de två år, som Uppsala studenters idrottsförening med stöd av olika akademiska och idrottsliga organisationer haft en person anställd, som lett och ansvarat för de studerandes vid universitetet fysiska fostran i idrottens form.

Tjänsten hade redan från början karaktären av heltidstjänst. Arbetsuppgifterna framgå av den instruktion, som tillkom vid tjänstens inrättande och som fortfarande gäller. Idrottslärarens uppgift är att verka för en sund fysisk fostran av de studerande vid Uppsala universitet. Sålunda åligger det honom bl. a. att leda ett flertal kurser i olika idrottsgrenar, omfattande såväl teoretiskt kunskapsmeddelande som praktiska tillämpningsövningar. Tyngdpunkten är lagd på utbildningen av de studerande, som i sin blivande gärning komma att verka som lärare och ledare för ungdom. Idrottsläraren skall därjämte — och detta är den icke minst viktiga arbetsuppgiften — intimt samarbeta med frivilliga idrottsorganisationer inom studentkåren och stödja dem i deras verksamhet.

Idrottsläraren förordnas av kanslern för rikets universitet för en tid av högst tre år i sänder. Tjänsten har karaktär av arvodestjänst. Det årliga arvodet är för närvarande 13 800 kronor.

När tjänsten inrättades för 18 år sedan, var det, med tanke på den förhållandevis korta erfarenhet, som fanns av dylik verksamhet, helt naturligt, att densamma gavs en mindre fast karaktär. Under de år som gått ha emellertid sådana erfarenheter vunnits, att det står klart för alla initierade, att idrottsläraren fyller en mycket betydelsefull uppgift. Särskilt värdefull har den del av verksamheten, som avser utbildningen av blivande lärare och lärarinnor, visat sig vara. Samma goda erfarenheter ha vunnits vid universiteten i Lund och i Göteborg och vid högskolorna i Stockholm, vid vilka läroanstalter idrottslärare under likartade betingelser varit verksamma sedan år 1941, 1948 och 1948 respektive. Det är således uppenbart, att här är fråga om en befattning, som kommer att bli bestående. En omprövning av tjänsteställningen bör därför snarast göras. För tjänst innehavaren innebär den nuvarande osäkra anställningsformen avsevärda olägenheter. Som arvodist har han ingen pensionsrätt och ej heller de övriga förmåner, som tillkomma befattningshavare, på vilka statens allmänna avlöningsreglemente är tillämpligt. Såväl ur allmän billighetssynpunkt